

Asia: VN/31820/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö TE-palvelut 2024 - asetuskokonaisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Asetus 1: Valtioneuvoston asetus julkisista työvoimapalveluista

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa TE-palvelut 2024-asetuskokonaisuudesta ja toteaa seuraavaa:

Asetus 1: Valtioneuvoston asetus julkisista työvoimapalveluista

Keskeiset ehdotukset: ehdotettu asetus vastaisi soveltuvin osin voimassa olevaa JTYP-asetuksen sääntelyä. Järjestämislain 38 §:n 3 momenttiin ja 39 §:n 2 momenttiin, 42 §:n 3 momenttiin ja 44 §:n 3 momenttiin sekä 63 §:n 1 momenttiin sisältyy julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin sisältyviä asetuksenantovaltuuksia vastaavat valtuudet säätää valtioneuvoston asetuksella työllistymissuunnitelman rakenteesta, hyväksymisestä ja arkistoinnista, työllistymissuunnitelman toteuttamisesta ilmoitettavista tiedoista, työnvälityksestä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta ja työvoimakoulutuksen opiskelijavalintamenettelystä. Edellä mainituista seikoista säädettäisiin asiasisällöltään pääasiallisesti nykyistä vastaavasti toimivaltaista viranomaista koskevin muutoksin. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin eri tukien ja korvausten hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta.

1. luku

1§ Työllistymissuunnitelma ja sitä korvaavan suunnitelman rakenne: vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

2§ Työllistymissuunnitelman ja sitä korvaavan suunnitelman hyväksyminen ja arkistointi: vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

2. luku

3§ Kansainvälinen työnvälitys muusta kuin sopimusvaltiosta Suomeen tai Suomesta muuhun kuin sopimusvaltioon. Ei lausuttavaa

3. luku Työnhakuvelvollisuus

4 § Työnhakuvelvollisuutta koskevat tiedot: vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

4. luku Työvoimakoulutus

5 § Yhteishankintakoulutuksen maksuosuudet: työvoimakoulutusten yhteis-hankinnan maksuosuudet on kirjattu asetuksen tasolle uudella asetuksen-tovaltuudella (järjestämislaki 62 § 3 mom.). Ei lausuttavaa.

6 § Työvoimakoulutukseen hakeminen: vastaa sisällöllisesti pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

7 § Opiskelijoiden valinta työvoimakoulutukseen: vastaa sisällöllisesti pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

8 § Valintapäätös ja valinnasta ilmoittaminen: vastaa sisällöllisesti pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

5. luku Työolosuhteiden järjestelytuki

9 §. Työolosuhteiden järjestelytuella korvattavat kustannukset: vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

6. luku Matka- ja yöpymiskustannusten korvaus

10 § Korvattavat matkat: matka- ja yöpymiskustannusten korvaus: Pykälään tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset. Ei lausuttavaa.

11 § Matka- ja yöpymiskustannusten korvausperuste: esitettyyn valtioneuvoston asetukseen on kirjattu, että ”Matkakustannusten korvausperuste 10 §:ssä tarkoitetuissa matkoissa on matka kilometreinä kerrottuna 0,21 eurolla. Matkakustannuksista korvataan 12 euroa ylittävä osa, kuitenkin enintään 200 euroa.” Sen sijaan säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan seuraavaa: Matkakustannukset korvattaisiin euromääräisen omavastuun ylittävien osin. Kiinteä euromääräinen omavastuuosuus yhdeltä päivältä olisi 12 euroa. Korvaus maksettaisiin täysimääräisesti omavastuuosuuden ylittävältä osin.

Pohjois-Pohjanmaan TE toimisto esittää, että enimmäismäärä (200 euroa) säilytettäisiin ennallaan, koska täysimääräinen kustannusten korvaaminen etenkin EU-alueelle ulottuvien työnhakumatkojen osalta voi muodostaa vaikeasti selvitettäviä kustannuksia, ja myös merkittävän korkeita kustannuksia, joten rajoitettu korvaaminen voisi olla tarkoituksenmukaisempaa.

7.luku Kulukorvaus

12 §. Kulukorvauksen määrä: esitys vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

8.luku Työllistämisvelvoite

15 §. Velvollisuus antaa tietoja kuntoutus-, koulutus- ja työntekomahdollisuudesta: esitys vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

16 §. Työllistämismenettely: esitys vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

9. luku Tukien ja korvausten hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

17 § Tukien ja korvausten hakeminen: esitys vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

18 § Palkkatuettuun työhön myönnetyn tuen ja 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen hakeminen ja maksaminen: esitys vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

19 § Työolosuhteiden järjestelytuen hakeminen ja maksaminen: esitys vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

20 § Starttirahan myöntäminen ja maksaminen: esitys vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

21 § Matka- ja yöpymiskustannusten korvausten hakeminen ja maksaminen: esitys vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

22 § Työvoimaviranomaisen myöntämä kulukorvaus: esitys vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

Asetus 2: Valtioneuvoston asetus työvoimapalveluiden ohjauksesta

Asetus 2: Valtioneuvoston asetus työvoimapalveluiden ohjauksesta

Keskeiset ehdotukset: Asetuksella annettaisiin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain nojalla tarkempaa sääntelyä työllistymisen edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden valmistelusta

ja tarkistamisesta sekä työllisyyden edistämisen valtakunnallisen neuvottelukunnan kokoonpanosta ja jaostoista.

Työllisyyden edistämisen neuvottelukunnassa olisi laaja sidosryhmien edustus ja sen puheenjohtaja olisi työ- ja elinkeinoministeriöstä. Neuvottelukunta voisi asettaa asioiden valmistelua tai tietyn asiakokonaisuuden tarkempaa käsittelyä varten jaostoja. Neuvottelukunnalla olisi lisäksi kolme pysyvää jaostoa: kuntajaosto, tietojaosto ja yhdyspintajaosto.

1–5 §:

Järjestämislain 21 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto vahvistaa työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä hallituskausittain työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet. Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa ja arvioi tavoitteiden toteutumista vuosittain. Valtioneuvosto voi tarkistaa tavoitteita, jos työmarkkinatilanteessa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Esityksessä on kiinnitetty asetuksen tasolla tarkemmin huomiota neuvottelu-kunnan jäsenistön muodostumiseen riittävän monipuolisen edustuksen saamiseksi. Jaoston jäseneksi voidaan ottaa myös neuvottelukuntaan kuulumaton henkilö, mikä edistää riittävän asiantuntemuksen hankkimista käsiteltävissä asioissa.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esityksen mukaista monipuolista ja vahvaa työvoimapalvelujen kehittämisen näkökulmaa.

6 § Alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestäminen

Järjestämislain 23 §:n mukaan työ- ja elinkeinoministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käyvät säännöllisesti alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut työvoimaviranomaisten kanssa. Pykälä sisältää valtuuden antaa tarkempia säännöksiä alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämisestä ja sisällöstä valtioneuvoston asetuksella. Ei lausuttavaa.

7 §: yksityisiä työvoimapalveluja koskeva tiedonantovelvollisuus: vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ei lausuttavaa.

Asetus 3: Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Asetus 3: Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Keskeiset ehdotukset: Asetuksesta poistettaisiin säännökset, jotka koskevat järjestämisvastuun siirron yhteydessä lakkautettavia TE-toimistoja, niiden ohjausta ja valvontaa sekä työ- ja elinkeino hallinnon asiakaspalvelukeskusta. Asetuksesta kumottaisiin tehtävien keskittämistä Uudenmaan ELY-keskukseen tai TE-toimistoon koskevia säännöksiä siltä osin kuin tehtävät on laissa säädetty kehittämis- ja hallintokeskukselle. Asetuksessa tarkennettaisiin kehittämis- ja hallintokeskuksen uutta, työvoimapalveluiden tuloksellisuuden ja toimivuuden seuranta-, arviointi- ja tiedontuottamistehtävää. Asetuksen nimikettä muutettaisiin siten, että siinä mainittaisiin myös kehittämis- ja hallintokeskus, vastaavasti kuin lain nimikkeessä.

4–29 §: Teknisiä muutoksia. Ei lausuttavaa.

30§ Kehittämis- ja hallintokeskuksen työllisyyden edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden toteutumisen seurantaan ja arviointiin liittyvät tehtävät:

Esityksen mukaan pykälän sisältö muutettaisiin kokonaan ja otsikko muutettaisiin vastaamaan uutta sisältöä. Uudistetussa 30 §:ssä säädettäisiin Keha-keskuksen tehtävistä työllisyyden edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden seurantaan ja arviointiin liittyen. Esityksen mukaan Keha-keskuksella olisi velvollisuus valmistella valtakunnallisten tavoitteiden seuraamiseksi ja arvioimiseksi tarvittava tietopohja. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Keha-keskuksen velvollisuudesta tuottaa tietoa ja asiantuntija-arvionsa valtakunnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin myös alueellisten yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämisestä yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön, Keha-keskuksen ja ELY-keskusten kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa edellä mainittuja esityksiä.

30a§ Kehittämis- ja hallintokeskuksen velvollisuus tuottaa tietoa ja asiantuntija-arvio työvoimapalveluiden tuloksellisuudesta ja toimivuudesta:

Pykälässä säädettäisiin tarkemmin Keha-keskuksen työvoimapalveluiden seuranta-, arviointi- ja tiedontuottamistehtävän keskeisistä osa-alueista. Esityksen mukaan Keha-keskuksen velvollisuutena olisi tuottaa tietoa ja asian-tuntija-arvio työllisyysalueiden tuloksellisuudesta ja toimivuudesta vähintään kerran vuodessa. Tiedot tulisi julkaista yleisessä tietoverkossa. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esitettyjä muutoksia.

30b§ Kehittämis- ja hallintokeskuksen velvollisuus tuottaa tietoa ja asiantuntija-arvio työvoimapalvelujärjestelmästä: Esityksen mukaan Ke-ha-keskuksen on tuotettava kerran hallituskaudessa yhteenveto työvoima-palvelujärjestelmän toiminnasta. Työ- ja elinkeinoministeriö määrää yhteen-vedon tuottamisen ajankohdan. Yhteenvedolle on määritelty vähimmäiskriteerit asetuksen tasolla.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esitettyjä muutoksia.

30c§ Kehittämis- ja hallintokeskuksen työvoimaviranomaisen työvoimapalvelujen järjestämisen arviointiin liittyvät tehtävät: Esityksen mukaan Keha-keskuksen on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle, mikäli se havaitsee, että työvoimapalveluiden tuloksellisuutta ja toimivuutta kuvaavat muuttujat ovat työllisyysalueella heikentyneet merkittävästi verrattuna edelliseen kalenterivuoteen.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esitystä, jonka perusteella työ- ja elinkeinoministeriö voisi valmistautua tarkastelemaan kyseistä työllisyys-aluetta tai kuntaa tarkemmin riittävän ajoissa.

32§ Kielitaitovaatimukset: Ei lausuttavaa.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esityksen mukaista Keha-keskuksen roolia työvoimapalveluiden tuloksellisuuden ja toimivuuden seurannassa, arvioinnissa ja tiedon tuottamisessa.

Asetus 4: Valtioneuvoston asetus työllistymisen monialaisesta edistämisestä

Asetus 4: Valtioneuvoston asetus työllistymisen monialaisesta edistämisestä

Osana uudistusta, jossa julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille v. 2025 alussa, kumottiin työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettu laki (TYP-laki) ja sen nojalla annettu asetus (TYP-asetus). Uudistuksen myötä annettiin uusi laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä, johon puolestaan sisältyy asetuksenantovaltuus, jonka nojalla ehdotetussa asetuksessa annettaisiin tarkempia säännöksiä monilaisen tuen yhteistoimintamallin organisoinnista.

Ehdotetussa asetuksessa säädettäisiin työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain nojalla tarkemmin monilaisen tuen yhteistoimintamallin organisoinnista. Työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirtoa koskevan lainsäädäntökokonaisuuden vaikutukset (kokonaisuuteen sisältyy myös työlistymisen monialaisesta edistämisestä annettu laki) on arvioitu jo sitä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 207/2022 vp). Valtioneuvoston asetus-ehdotuksessa todetaankin, että ehdotuksella ei ole arvioitu olevan olennaisia vaikutuksia kyseisessä hallituksen esityksessä kuvattujen vaikutusten lisäksi.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto pitää ehdotuksen mukaisia tarkentavia säännöksiä kannatettavina, koska ehdotetulla tarkemmalla sääntelyllä edistetään yhteistoimintamallin organisointia ja toimeenpanoa.

Asetus 5: Valtioneuvoston asetus työttömyysturvalain täytäntöönpanosta

Asetus 5: Valtioneuvoston asetus työttömyysturvalain täytäntöönpanosta

Työttömyysturvalain 2 a luvun 4 §:n 4 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella on säädetty tarkemmin ajankohdasta, jona työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä.

Esityksessä todetaan, että julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtyessä työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille vuoden 2025 alussa, tulisi em. asetukseen tehdä työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämisvastuun muuttamisesta johtuvat välttämättömät muutokset.

Esityksessä todetaan, että asetuksen muuttaminen ei vaikuttaisi työnhakijoiden tai työnantajien oikeuksiin tai velvollisuuksiin eivätkä muutokset vaikuttaisi julkiselle taloudelle aiheutuviin kustannuksiin. Muutoksilla ei todeta olevan muitakaan merkittäviä vaikutuksia.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esitettyä muutosta, jossa työttömyysturvalain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 a §:ssä säädetyt viittaukset työ- ja elinkeinotoimistosta ja työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksesta muutettaisiin koskemaan työvoimaviranomaista.

Asetus 6: Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista

Asetus 6: Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista

Työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista annettuun työ- ja elinkeinoministeriön asetukseen esitetään tehtäväksi työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämisvastuun muuttamisesta johtuvat välttämättömät muutokset. Ehdotetulla uudella asetuksella kumottaisiin voimassa oleva työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista annettu työ- ja elinkeinoministeriön asetus. Esityksessä todetaan, että uusi asetus vastaisi pääasiassa voimassa olevaa asetusta lukuun ottamatta suoraan lakien muutoksista johtuvia muutoksia.

Työttömyysturvalain 11 luvun 4 §:n 4 momentin ja 4 a §:n 4 momentin nojalla tarkempia säännöksiä työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon sisällytettävistä tiedoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Hallitus antoi eduskunnalle hallituksen esityksen (HE 207/2022 vp) julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Eduskunta hyväksyi esityksen ja muutokset tulevat voimaan 1.1.2025. Muutokset koskevat mm. julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain kumoamista ja uuden työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain voimaantuloa sekä työttömyysturvalain työvoimapoliittisia lausuntoja koskevien säännösten sisältöä ja pykälänumerointia.

Hallitus on antanut eduskunnalle myös hallituksen esityksen HE 13/2024 vp laiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Esityksessä esitetään työttömyysturvalain muuttamista muun muassa siten, että palkkatuettu työ ja ikääntyneiden työnhakijoiden osallistuminen

työllistymistä edistäviin palveluihin eivät enää lähtökohtaisesti kerryttäisi työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevaa työssäoloehtoaa. Mikäli Edus-kunta hyväksyy esitetyt muutokset, jotka tulisivat voimaan 2.9.2024, muutokset vaikuttavat myös siihen, mitä tietoja työvoimaviranomainen toimittaa työvoimapoliittisen lausunnon mukana työttömyysetuuden maksajalle.

Lakimuutosten johdosta myös työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista annettua työ- ja elinkeinoministeriön asetusta tulee muuttaa välttämättömin osin, joten Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esitystä.

Asetus 7: Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista annetun asetuksen 13 a §:n muuttamisesta

Asetus 7: Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista annetun asetuksen 13 a §:n muuttamisesta

Työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (järjestämislaki, voimaan 1.1.2025) mukaan aluehallintovirasto käsittelee työvoimapalvelujen järjestämisestä annetussa laissa säädettyjen tehtävien ja julkisten työvoimapalvelujen lainmukaisuutta koskevat hallintokantelut ja suorittaa tehtäviin ja palveluihin liittyvää valvontaa.

Ehdotuksessa esitetään, että aluehallintovirastoista annettua valtioneuvoston asetusta muutettaisiin siten, että järjestämislaissa tarkoitettu valvonta-tehtävä keskitettäisiin valtakunnallisesti Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallinto-virastoon. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on hoitanut valvonta-tehtävää valtakunnallisesti jo 1.3.2021 alkaen työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain (kokeilulaki) nojalla.

Esityksessä todetaan, että hallituksen esityksen perustelujen mukaan valvontatehtävä on tarkoitus keskittää yhdelle aluehallintovirastolle, ja että tehtävän keskittäminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon jatkaisi julkisten työvoimapalvelujen valvonnan nykytilaa. Lisäksi tehtävän

keskittämisen todetaan olevan sopusoinnussa myös vireillä olevan aluehallintouudistuksen kanssa. Nämä perusteet huomioon ottaen Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto pitää esitystä kannatettavana.

Jokimäki Tarja
Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto